

PROFESOR MUDR. TOMÁŠ HANUŠ, DrSc. SLAVÍ ŽIVOTNÍ JUBILEUM

PROFESSOR TOMÁŠ HANUŠ, M.D., DrSc., CELEBRATES HIS BIRTHDAY

Vážené kolegyně, vážení kolegové, vážení přátelé,

dovolte mi, abych využil příležitosti životního jubilea prof. MUDr. Tomáše Hanuše, DrSc. (narozen 1. 7. 1951), přednosty Urologické kliniky 1. LF UK a VFN v Praze, proděkana 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy (1. LF UK) a vedoucího katedry urologie IPVZ, a přiblížil osobnost tohoto významného kolegy a přítele zejména mladším lékařům, kteří teprve začínají svoji profesionální kariéru, a starším kolegům pak připomněl kroky jejich učitele či vrstevníka, které v mnohém přispěly k současnému obrazu české urologie.

Po promoci na Fakultě všeobecného lékařství Univerzity Karlovy v Praze v r. 1975 nastoupil zprvu na chirurgické oddělení do Liberce, ale již v r. 1976 po absolvování základní vojenské služby využil nabídky profesora Hradce pracovat na nově otevřené Urologické klinice FN 2 s FP a FVL UK v Praze. To netušil, že za 40 let bude právě on, z pozice přednosty kliniky (od r. 2009), bilancovat, jak významným počinem bylo založení kliniky a jak se tohoto úkolu zhostila. Po úspěšném složení atestace urologie II. stupně (v r. 1983) se stal v r. 1984 odborným asistentem katedry urologie ILF (nyní IPVZ), v r. 1991 přešel hlavním úvazkem na místo odborného asistenta na 1. LF UK v Praze.

Profesor Hradec záhy poznal osobní vlastnosti a schopnosti mladého adepta a také jeho silnou motivaci k akademickému prostředí, kde ke špičkové rutinní medicíně přináležejí i výuka budoucích lékařů, nových specialistů, ale také zavádění nových poznatků a hledání dosud neznámých postupů.

Nově vytvořená urodynamická vyšetřovna, která se na dlouho stala příkladnou laboratoří funkční urologické diagnostiky u dospělých i dětí, předurčila jeho celoživotní zájem o funkční urologii. Tuto práci zdobí řada českých priorit, zmiňme alespoň první zavedení (dnes zcela standardní) intermitentní katetrizace, synchronního urodynamického záznamu či urodynamiky horních

močových cest. Odtud vzešlo spoluautorství práce prof. Dvořáčka *Secondary Megaureters in Children* v *European Urology* (1988), poukazující na význam funkčních poruch u této do té doby typické strukturální anomálie.

V r. 1987 získal Tomáš Hanuš titul kandidáta věd po obhajobě disertační práce na téma *Diagnostika a terapie dysfunkcí dolních močových cest*. V r. 1992 byl habilitován na docenta urologie (*Poruchy urodynamiky*). V r. 2004 obhájil doktorát věd na Komenského Univerzitě v Bratislavě na téma *Klinická aplikace moderních principů urodynamiky*.

V rámci grantového projektu se věnoval intersticiální cystitidě, o které následně sepsal monografii. S doc. Jarolímem a prof. Babjukem participoval na výzkumu urodynamiky náhrad močového měchýře, publikovaném v *European Urology* a oceněném cenou MZ. Věnoval se obecně problematice inkontinence moče (článek s Ch. Chapplem v *European Urology*, kapitola ve slovenské monografii „Urologické operácie“), publikoval první výsledky o klinickém použití arteficiálního svěrače u nás a má spoluautorství kapitoly v rozsáhlých monografiích „Inkontinence“ nebo „Neurogenic Bladder“. Sepsal také praktickou monografii shrnující

standardizovanou terminologii ICS. Jeho zájem o ženskou urologii, neuroulogii a o komplikované rekonstrukční operace močových cest vyvrcholil i monografií „Nemoci močovodu“ v r. 2009. V r. 2011 napsal do *Urologia Internationalis* článek o výskytu hyperaktivního měchýře u benigní hyperplazie prostaty v ČR.

Vedle funkční a ženské urologie se Tomáš Hanuš záhy zaměřil i na onkourologii. V době, kdy se většina onkourologických výkonů provádí endoskopicky, laparoskopicky či roboticky, provádí velmi zkušeně komplikované onkourologické operace, a u komplikací po onkologické léčbě složité rekonstrukční výkony se snahou o maximální funkční restituci močových cest. Tuto celoživotní zkušenost předává postupně mladším kolegům a přitom dbá na význam týmových operací s chirurgy, kardiochirurgy či gynekology. Tradiční pravidelné onkologické semináře na klinice jsou špičkou multidisciplinárního přístupu v medicíně. V letech 2012–2014 zorganizoval a vedl rozsáhlý grantový výzkum sérových onkomarkerů v urologii společně s Klinikou biochemie a laboratorní medicíny VFN (prof. Kalousová, prof. Zima); onkourologické skupiny, vedené doc. Soukupem, dr. Čapounem a dr. Sobotkou, následně publikovaly v *Urologia Internationalis* nové poznatky týkající se onkomarkerů u karcinomu měchýře a prostaty a prezentovaly panel nových onkomarkerů u karcinomu ledviny na kongresu EAU v Madridu. Tomáš Hanuš vždy prosazoval vznik onkourologie jako nástavbového oboru na urologii. V r. 2008 získal specializaci v onko-urologii na SZÚ v Bratislavě a v letošním roce zvláštní odbornou způsobilost v onkourologii jako jeden z „otců zakladatelů“ tohoto nově vzniklého certifikovaného kurzu. Řediteli IPVZ navrhl zřízení subkatedry onkourologie pod vedením prof. Babjuka.

Akademická půda přivedla Tomáše Hanuše do funkce proděkana 1. LF UK (1999), kde koordinuje výuku nejen urologie, je předsedou zkušební komise pro urologii, zasedá v pedagogické komisi fakulty. Z pozice člena katedry urologie IPVZ a od r. 2009 z pozice jejího vedoucího, i z pozice člena akreditační komise MZ pro urologii, nyní pro onkourologii, vždy prosazoval maximálně demo-

kratický duch při přípravě atestačních zkoušek a evropský standard výuky v urologii. Jako člen výboru European Board of Urology (EBU) byl velmi rád, když se uznání písemného i ústního testu EBU stalo součástí vzdělávacího programu urologie. Diplomatickým úspěchem také bylo přenesení nově vzniklého programu blokového vzdělávání pro rezidenty v Evropě (EUREP) do Prahy, a to v době, kdy byl členem výboru European School of Urology (ESU). Díky Tomášovi Hanušovi řada českých urologů dostala příležitost prestižního lektorství v tomto jedinečném kurzu. Významná byla i jeho pozice ve výboru Guidelines Office EAU a podpora účasti českých urologů v řadě pracovních skupin. Největší úsilí však věnoval České urologické společnosti ČLS JEP, které byl prezidentem v letech 1993–2008, a kterou pomáhal dovést do lůna evropské urologie a ke korporátnímu členství v Evropské urologické společnosti. Vždy podporoval nadstandardní vztahy se Slovenskou urologickou společností (SUS) a velmi nerad se musel sklonit před ekonomickým tlakem, který vedl k ukončení dlouholeté tradice společných ČUS/SUS kongresů.

Tomáš Hanuš organizoval řadu významných kongresů a konferencí, jmenujme alespoň předsednictví ve vědeckém výboru Kongresu Mezinárodní společnosti pro kontinenci (ICS), který spolu s prof. Halaškou a prof. Martanem zorganizoval v Praze v r. 1994. V roce 1998 zorganizoval s prim. Všetíčkou v Jablonci nad Nisou návštěvu prof. Claymana z USA, který provedl první laparoskopickou nefrektomii na světě, aby zde uskutečnil první laparoskopickou nefrektomii pro nádor v ČR. Byl prezidentem Central European Meeting v Praze v r. 2006. V roce 2008 byl lokálním organizátorem 2. výroční evropské konference onko-urologie ve spolupráci s prof. Solowayem. Byl prezidentem kongresu ČUS v r. 2011. Jako předseda mezioborové společnosti zaměřené na léčbu inkontinence IncoFORUM ČR se podílel na přípravách všech jejích výročních konferencí. Pokračuje v organizování tradičních Zimních urologických sympozií společně s prof. Babjukem z 2. LF UK.

Opakovaně získal cenu ČUS za nejlepší publikaci a je držitelem Čestné medaile 1. LF UK.

Je člen AUA, EAU, ICS, ESSIC a čestný člen SUS a Gruziánské urologické společnosti. Absolvoval řadu zahraničních studijních pobytů na urologických klinikách se školením v urodynamických laboratořích, na neuro-urologických jednotkách a v nových operačních technikách (Leiden, Jena, Moskva, Innsbruck, Vídeň, Londýn, Leeds).

Výčet jeho publikačních aktivit je mimořádný. Je autorem či spoluautorem 14 monografií, 43 přehledných kapitol v monografiích, 154 původních vědeckovýzkumných či přehledných článků u nás i v zahraničí. (Uplný seznam bibliografie naleznete na www.uroklinika.cz.) Z recentních prací jmenujme alespoň učební text Urologie pro mediky (autor Hanuš T, Macek P a kol.) a Sborník ke 40. výročí vzniku Urologické kliniky VFN a 1. LF UK, ve kterém Tomáš Hanuš se spoluautory popisuje nejen historii kliniky, ale i významné události týkající se vývoje české urologie. Touto publikací udělal radost mnoha svým spolupracovníkům, je to krásný příklad uznání jejich práce, ale také ukázka uznání vzájemné spolupráce široce přesahující hranice kliniky. Sborník ukazuje, že práce přednosta kliniky není jen péče o pacienty, o technické vybavení kliniky a jeho inovaci, o rekonstrukci jednotlivých provozů, ale i publikační aktivita, výchova mediků

a stážistů, a zejména profesní růst lékařů kliniky. Radost mu dělají mladé lékařky a lékaři, kteří vedle národní atestace podstupují i evropskou zkoušku z urologie, stejně jako doc. Viktor Soukup, který se v r. 2015 habilitoval.

Co říci na závěr? Snad pár slov k rodinnému zázemí. Tomáš Hanuš byl vychováván spolu se svými třemi sourozenci v českobratrském prostředí a každý, kdo ho poznal, rychle vycítí, že má před sebou zásadového člověka, vstřícného, přátelského a soucitného, který nikdy neodmítne vás vyslechnout a snaží se, pokud jen lze, pomoci. I proto se vždy těšil a těší velkému respektu a oblibě mezi českými urology a mezi svými spolupracovníky. S manželkou Evou vychovali dvě dcery, Alenku a Věrku, a syna Petra, dva z nich se rozhodli pro medicínské povolání. Velkým darem je pro něho a jeho ženu pět vnoučat, která se mají čile k světu a která si možná ráda v budoucnu přečtou něco o svém slavném dědovi, třeba v České Urologii. Popřejme mu, aby s nimi ještě mnoho let sjížděl svahy milovaných Krkonoš na běžkách i na kole.

Hodně štěstí a zdraví, pane profesore Tomáši, a děkujeme!

*Radim Kočvara se spolupracovníky
Urologické kliniky VFN a 1. LF UK*